

Нс/Индекс/№: 004-4347-1
Београд, 29. 12. 2011.

На основу чл.341. ЗКП мењам у погледу чињеничног стања оптужници КТРЗ.бр.7/07 од 28.11.2007.године против Љубана Деветака, Милана Девчића, Милана Радојчића, Жељка Крњајића, Миодрага Димитријевића, Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића, Саше Стојановића, Драгана Бачића, Зорана Косијера, Петронија Стевановића и Александра Николаидиса,

са личним подацима као у списима суда, тако да иста сада гласи:

ШТО СУ:

Оптужени:

Љубан Деветаћ, Милан Девчић и Милан Радојчић, као припадници самовласно успостављене локалне цивилно-војне власти, а оптужени **Жељко Крњајић**, у својству командира Станице милиције (СМ) Товарник;

Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић и Радисав Јосиповић, као припадници Територијалне одбране (ТО) Ваљево, чије су јединице по доласку на подручје Републике Хрватске ушли у састав Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде (2.ПГМБР) тадашње Југословенске Народне Армије, и

Петроније Стевановић, Александар Николаидис, Драган Бачић, Зоран Косијер, Јован Димитријевић и Саша Стојановић, као припадници добровољачке оружане групе, самозване „Душан Силни“, чији припадници су по доласку у Хрватску ушли у састав локалне Територијалне одбране (ТО) и милиције Ловас;

кршећи правила међународног права садржана у чл.3. IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949.године, члановима 13. ст.1. и 2. у вези чл.4. ст.1. и 2. тач.а), е), х) Допунског протокола о заштити жртава немеђународних (унутрашњих) оружаних сукоба (Протокол II) уз наведену конвенцију, у току октобра и новембра месеца 1991.године, за време унутрашњег оружаног сукоба у СФРЈ, тада међународно признатој држави, између ЈНА и других оружаних група под њеном командом и контролом са једне стране, и са друге, организованих оружаних јединица Збора народне гарде (ЗНГ) и МУП-а Републике Хрватске, тада једне од федералних чланица СФРЈ, у наведено време на подручју и у насељу Ловас у Републици Хрватској, наређивали и извршавали следеће радње, и то:

I

Оптужени Жељко Крњајић

Дана 10.10.1991. године, у својству командира СМ Товарник, иначе јединице, која је, заједно са припадницима ТО Товарник и добровољачке оружане групе, самозване „Душан Силни“, у саставу снага Друге пешадијске гардијске моторизоване бригаде (2.ПГМБР), а по наредби комandanта те бригаде Стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године, учествовала у нападу на насеље Ловас, са припадницима своје оружане групе,

извршио напад на цивилно становништво и поједина цивилна лица хрватске националности у насељу Ловас, који је имао за последицу смрт најмање 7 лица, који нису припадали ниједној војној формацији, нити су учествовали у војним операцијама,

на начин што се, непосредно командујући оружаном групом сачињеном од 20-ак припадника милиције Товарник, неколико мештана Ловаса и добровољаца, а која се кретала и контролисала улице Прерадoviћеву, Марка Орешковића (сада Вуковарска), Лоле Рибара (сада А.Старчевића), Фрање Рачког и Краља Томислава, иако се по уласку у насељени део места уверио да у селу нема хрватских оружаних снага – Збора Народне Гарде (ЗНГ) и МУП-а нити другог организованог отпора локалног становништва који би пружали отпор и бранили село,

те уместо да успостави чврсту и одлучну команду и онемогући било који вид напада на цивилно становништво и поједине цивиле, то не чини, већ је у појединим ситуацијама наређивао, непосредно предузимао и допуштао да појединци из његове оружане групе без икаквог војног оправдања предузимају следеће радње:

- а) - неконтролисано и насумично отварају ватру из пешадијског наоружања по цивилним објектима, што је и самчинио или наређивао да се чини;
- б) - бацују бомбе и друге експлозивне направе на поједине куће и исте пале, па су тако запаљене куће Вида Кризманића, Илије Бакете, Јосипа Цоњара, Ивана Острұна, Андрије Милутиновића, Јосипа Краљевића, Ивице Грчанца;
- в) - изводе цивиле из кућа у току напада и одводе их са собом, што је у неким случајевима и самчинио;
- г) - појединим цивилима претио убиством, гурао их упереном пушком, псовао и називао усташама,

иако је био свестан да услед таквог његовог понашања – чињења и нечињења могу наступити забрањене последице у виду смртног страдања цивила, па је на њих пристао, услед чега је у току напада на правцу кретања оптуженог и његове оружане групе наступила смрт 7 цивилних лица, чији су лешеви по завршетку напада пронађени у појединим улицама, и то: Мирка Гргића (рођеног

[redacted].године), Данијела Бадањка (рођеног [redacted].године) и Цецилију Бадањак (рођену [redacted].године), сви у улици Прерадовићевој; Јосипа Польака (рођеног [redacted].године) у улици Марка Орешковића (сада Вуковарска); Вида Кризманића (рођеног [redacted].године) у ул.Фрање Рачког; Ивана Оструна (рођеног [redacted].године) у ул.Иве Лоле Рибара; и Паве Ђаковића (рођеног [redacted].године) затеченог у ул.Краља Томислава, а потом одведеног у ул.Стјепана Радића где је пронађен убијен, које су неидентификовани припадници оружане групе којом је командовао изводили из кућа и убијали по двориштима и улицама или су их затицали на другим местима, те их одводили са собом и убијали,

- чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. ст.1. КЗ СФРЈ.

II

Оптужени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић

Након 10.10.1991.године, по запоседању Ловаса, самовласно и фактички успоставили нову локалну власт цивилно-војног карактера, па су у наредном периоду током октобра и новембра месеца 1991.године, опт.Љубан Деветак у својству самопроглашеног комandanта села и директора Земљорадничке задруге са неограниченим војним и цивилним овлашћењима, опт.Милан Радојчић, у својству комandanта ТО Ловас, а опт.Милан Девчић, у својству командира Станице милиције, наређивали припадницима Територијалне одбране (ТО), милиције и оружане групе самозване „Душан Силни“, која је ушла у њихов састав, а у појединим ситуацијама и непосредно, према цивилном становништву хрватске националности, предузимали радње:

1. нечовечног (окрутног) поступања и присиљавања на принудни рад,
2. мучења (тортуре) и повреде телесног интегритета,
3. убиства одређених цивилних лица,

те су тако у периоду од 10. до 18.10.1991.године:

1. а) - након запоседања Ловаса дана 10.10.1991.године и масовног привођења око 100 цивила, заједно са појединим припадницима оружане групе «Душан Силни» и мештана, задржали и затворили у просторима машинске радионице и канцеларије Земљорадничке задруге око 40-ак мештана – цивила: Емануела, Марка, Берислава и Ивицу Филића, Јосипа Јовановића, Андрију и Луку Балића, Николу и Петра Бадањка, Зорана, Ђуру, Алојза и Антона Кризманића, Златка Краљевића, Флоријана и Ивицу Польак, Павла, Иву и Томислава Антоловића, Ивицу Ђаковића, Анту Марића, Јакова Пеулића, Синишу Костелника, Павла Шимуновића, Мату Батајовића, Дарка и Желька Павлића, Мату Мађаревића,

Ивана Видића, Стипу Долачког, Андрију Девчића, Марка Дамјановића, Фрању Панџо, и др., од којих су наредних дана поједине пуштали и притом им наредили да уз оружану пратњу морају обављати пољске и друге радове и сакупљати лешеве по селу, а њих 10-ак су припадници оружане групе «Душан силни» пребацили у просторно и хигијенски потпуно неуслован простор – подрум и двориште Месне заједнице, ограђен жицом, где се налазило седиште – канцеларије Територијалне одбране, чији су припадници чували и обезбеђивали приведене и затворене: Ивицу Видића, Ђуру, Зорана и Алојза Кризманића, Стипу Долачког, Дарка и Желька Павлића, Андрију Девчића, Марка Дамјановића званог «Босанац», Фрању Панџо, Јосипа Јовановића, те накнадно у наведеним подрум привели и затворили Ђуру Антоловића, Стјепана Лукетића и његову супругу Марију Фишер, када је дошла да га посети, а 18.10.1991. године и Петра Лукетића и његова два сина Анту и Ђуку, који су сви најкасније до 18.10.1991. године убијени, изузев Ђуре Антоловића који је стицајем срећних околности преживео;

б) – у истом периоду као под тачком а), наређивали примену понижавајућих и дискриминаторских мера, и то опт.Љубан Деветак подсредством припадника означених оружаних састава, а опт.Радојчић и Девчић и непосредно, у виду обавезе цивила – мештана хрватске националности да своје куће обележе белим тканинама, аoko руку носе беле траке;

в) – у напред означеном периоду и надаље, током октобра и новембра месеца 1991. године, опт.Љубан Деветак неовлашћено и противзаконито наредио увођење радне обавезе за цивилно становништво хрватске националности, у почетку без икакве накнаде, а касније уз исплату безвредних бонова, а опт.Милан Радојчић спроводио и реализовао извршење радних задатака, па су тако цивили хрватске националности били присилjeni да скupљaju лешеве својих убијених суграđanika – rođaka i komšija, takođe uz prisustvo orужane pratiće, priпадnika oзначenih oружanih sastava koji su ih i ubili, te da nakon toga leševе ubijenih bačaju u zajedничku grobnicu, plitko iskopan kanal na groblju, a u naредnom periodu angajovani su i žene i muškarci za najteže fizičke radove, takođe uz orужanu pratiću i pod diskriminatorskim условима u odnosu na становništvo srpske nacionalnosti,

а што је све напред наведено за последицу имало наношење тешких душевних патњи и озбиљан настрадај на људско достојанство оштећених цивилних лица.

2. Током октобра месеца 1991. године, приликом саслушавања приведених и затворених цивилних лица, према њима примењивали физичко и психичко насиље (тортуру) и повређивали њихов телесни интегритет, наносећи им тиме тешке душевне и телесне патње и повреде, у неким случајевима непосредним извршењем, или су то вршили, по њиховом наређењу, или уз њихово одобравање поједини припадници наведених оружаних група, све то из дискриминаторских разлога – националне припадности, а у сврху изнуђивања информација од оштећених о наводном поседовању оружја, ноћним оружаним провокацијама, или о

припадности чланова њихове родбине оружаним формацијама противне стране, или о чланству у политичкој странци, Хрватској демократској странци (ХДЗ), те су:

Оптужени Љубан Деветак:

а) - након приказивања аудио-видео снимка са митинга ХДЗ-а у Ловасу, на којем је Снежана Кризманић водила програм, прво, наредио неколицини припадници оружане групе «Душан Силни» да је саслушају, што су они и учинили у кући Ивице Франчишковића, при чему су је физички и психички малтретирали, захтевајући од ње да им каже ко се налази на снимку, шта све зна о појединим особама, а када не би одговорила на постављено питање, ударали је по глави, чупали за косу, претили јој силовањем, ножем прелазили преко врата и тела, потом је извели напоље где је преузео опт.Милан Радојчић и одвео у кућу Боре Кесера, где је била команда и Станица милиције и закључао у једну од соба, да би после извесног времена поново била доведена на саслушање, сада пред опт.Љубана Деветака, који је испред ње махао пиштолjem и највише испитивао о њеном оцу Фрањи и његовом чланству у ХДЗ;

Оптужени Милан Радојчић:

б)- саслушавајући Ивана Видића у канцеларији ТО у кругу Месне заједнице, главом дао знак једном војнику да уђе «Петроније», (опт.Петроније Стевановић), који је одмах по уласку, подразумевајући наведени позив као наредбу, претукао оштећеног, ударажујући га гуменом палицом по леђима;

Оптужени Милан Девчић:

в)- приликом саслушања Петра Вулете у Станици милиције, ударао га ногама и рукама у пределу ребара, псовао му мајку и питао га да ли је члан ХДЗ-а, и на крају му рекао: «Ово није готово, још ће са тобом разговарати Деветак»,

г)- током испитивања Марка Грчанца у Станици милиције, ударао га гуменом палицом по глави, псовао му мајку усташку, а потом га терао да лиже своју крв са стола,

д)- приликом испитивања Ђуре Филића у Станици милиције, псовао му мајку усташку, питао га где су му зетови и за кога је гласао, за које време је наоружани стражар ударао оштећеног кундаком и ногама, измицао му столицу када је хтео да седне, а приликом одвођења из те просторије и даље наставио да га удара,

Оптужени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић

ћ)- оптужени Милан Радојчић у просторијама Земљорадничке задруге, ударио ногом у стражњицу Антона Кризманића и послao га у канцеларију на спрат, где је био затворен, а наредног дана је приведен на испитивање у кухињи Задруге пред опт.Љубана Деветака и опт.Милана Девчића, па га је Деветак питао где му је брат и да ли би пристао да буде стрељан umестo њега, те претио да ће му убити породицу, а Девчић му претио да ће га убити, након чега га је Деветак послao назад у затвор;

Оптужени Милан Радојчић и Милан Девчић

е)- наизменично и у више наврата психички и физички злостављали Ђуру Антоловића, тако што су са оружаним пратиоцима долазили у претрес његове куће, па је у једном наврату приликом доласка опт.Милана Радојчића са оружаном пратњом био претучен од стране тих пратилаца у присуству његове мајке, а потом доведен у Станицу милиције где га је опт.Милан Девчић металним боксером ударио у пределу вилице, од ког ударца је пао, при чему је крварио и пукла му је вилица, а када је кренуо да устане неко од пратилаца га је ударио шипком, потом су га спровели у затвор – подрум Месне заједнице, одакле је у више наврата довођен у канцеларију опт.Милана Радојчића, где су га он и опт.Милан Девчић испитивали о његовом чланству у ХДЗ и осталим члановима те странке, те када није одговорио на неко од постављених питања, опт.Радојчић је позвао «Петронија» (опт.Петроније Стевановић) да му помогне, а када је овај одмах почeo да оштећеног боде ногем у леву бутину, опт.Милан Радојчић му је наредио да га убије, рекавши му: «Нисам ти казао да га овде убијеш, води га на неко друго место, па га тамо уби», затим је опт.Милан Девчић наставио да га испитује, да би после извесног времена позвао стражара да га одведе, након чега га је преузео опт.Петроније Стевановић са још двојицом припадника ТО и пошто су га ставили у ауто и одвели до његове куће и убацили у подрум, том приликом, поступајући по напред наведеној наредби опт.Радојчића, покушали да га убију, тако што су за њим у подрум убацили две бомбе, али је стицајем срећних околности оштећени остао неповређен,

што је све напред наведено имало за последицу намерно наношење тешког бола, тешке физичке и душевне патње и повреде телесног интегритета оштећених цивилних лица.

3. Оптужени Љубан Деветак, током октобра и новембра месеца 1991.године наређивао појединим припадницима оружане групе «Душан Силни» да убију одређена цивилна лица, те је тако:

а)- неутврђеног дана у првој половини октобра месеца 1991.године наредио «Петронију» (опт.Петроније Стевановић) да ликвидира Марину и Катарину Балић, претходно доведене у подрум Месне заједнице, а који су потом и убијени од неидентификованих припадника наведене оружане групе,

б)- неутврђеног дана у другој половини октобра месеца 1991.године, наредио опт.Александру Николаидису, а потом и Зорану Обреновићу, званом «Аждаја» (сада покојном), да убију Снежану Кризманић, рекавши опт.Николаидису »одведи...јеби...и убиј», па пошто они то нису учинили, одобрио је опт.Николаидису да оштећену поведе са собом у Панчево, што је овај и учинио,

в)- неутврђеног дана, у првој половини новембра месеца 1991.године, наредио неколицини припаднику оружане групе «Душан Силни» («Аждаји», «Кости» и «Николи») да убију Звонимира Мартиновића, тако што се сусрео са њима у

близини куће Боре Кесера и управне зграде Задруге, па је на њихово питање шта да раде са приведеним Мартиновићем, најпре упитао да ли су га саслушали, а потом наредио да ураде «оно што треба», што је недвосмислено подразумевало да га убију, да би ово лице најпре било одведенено на саслушање у кућу Ивице Франчишковића и потом убијено од стране неидентификованих припадника ове оружане групе, а његово је тело сутрадан нађено у дворишту куће Андрије Мартиновића у ул.Краља Томислава бр.1.

Оптужени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић

г)- опт. Љубан Деветак и Милан Радојчић, неутврђеног дана у периоду од 14. до 18.10.1991.године, сачинили «списак за ликвидацију», тако што су са овог списка цивила затворених у подруму Месне заједнице означили оне које треба убити, након чега се опт.Радојчић распитивао ко би то могао да изврши, затим су дана 18.10.1991.године, опт.Деветак и Девчић најпре испитивали Стипу Долачког и браћу Жељка и Дарка Павлића, већ видно претучене и повређене, и потом их предали опт.Петронију Стевановићу да буду лишени живота, а истога дана опт.Деветак је наредио опт.Петронију Стевановићу и опт.Александру Николаидису да «склоне и прикрију» - што је недвосмислено подразумевало да убију повређене цивиле из подрума Месне заједнице, након чега су њих двојица заједно са још неколико припадника оружане групе «Душан Силни» («Ајдајом», «Костом») са више путничких возила одвозили цивиле из дворишта Месне заједнице у напуштене куће, гараже, капелицу на гробљу и друга места, где су их из ватреног оружја поједини од њих лишили живота и то:

- у гаражи Иве Мађаревића (███████████):

- Дарка Павлића (рођеног █████.године)
- Жељка Павлића (рођеног █████.године)
- Марка Дамјановића (рођеног █████.године)
- Јосипа Јовановића (рођеног █████.године)

- у капелици на гробљу:

- Петра Лукетића (рођеног █████.године)
- Ђуку Лукетића (рођеног █████.године)
- Алојза Кризманића (рођеног █████.године)
- Стипу Долачког (рођеног █████.године)

- у гаражи Боже Латас (ул. █████):

- Ђуру Кризманића (рођеног █████.године)
- Фрању Панђо (рођеног █████.године)
- Зорана Кризманића (рођеног █████.године)

- у кући Иве Кризманића (ул. █████):

- Андрију Девчића (рођеног █████.године)
- Марију Фишер (рођене █████.године)

- у кући Владе Девчића (ул. █████):

- Ивана Видића (рођеног █████.године)
- Марина Балића (рођеног █████.године)
- Катарину Балић (рођене █████.године)

- у центру села, тзв. Централни пред кућом Матије Палијан:
 - Стјепана Лукетића (рођеног [REDACTED] године)
- на непознатој локацији у селу:
 - Антона Лукетића.

III

Оптужени:

**Љубан Деветак, Миодраг Димитријевић, Дарко Перећ, Радован Влајковић,
Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић и
Зоран Косијер**

1. Опт.Љубан Деветак, у наведеном својству комandanта села и опт.Миодраг Димитријевић, тада активно војно лице у чину потпуковника, у својству координатора за дејства Територијалне одбране Ваљево и као највиши по чину и рангу војни старешина, у Ловасу након заједничких састанака одржаних у приватној кући Боре Кесера – команди села, одлучили, а потом припадницима оружане групе «Душан Силни» из састава ТО Ловас и припадницима оружане јединице из састава ТО Ваљево, наредили да се према цивилном становништву врше:

- нечовечна (окрутна) поступања,

на начин што су и то:

a) дана 17.10.1991.године, у преподневним часовима, заједнички учествовали у доношењу писменог наређења и његовом јавном уличном објављивању о обавези окупљања свих мушкараца старости од 18 до 65 година испред зграде Земљорадничке задруге, како би се наводно утврдило да ли неки од њих или од оних који су остали у селу учествују у ноћним оружаним провокацијама, које наређење је опт.Љубан Деветак реализовао, тако што га је са својим потписом проследио једном мештанину (Томислав Шелебај), који је крећући се улицама уз добошарење гласно саопштавао грађанима наведено наређење, а када је око 70 мештана поступило по овом наређењу и сакупило се испред Земљорадничке задруге, припадници оружане групе «Душан Силни» и неколико припадника противдиверзантске чете из ТО Ваљево су их претресли и утерали у ограђано двориште Задруге, потом пописали и поједине физички зlostављали у кухињи, наредивши им да сву ноћ морају непомично седети на дрвеним клупама, при чему је испред њих на узвишеном трему био постављен пушкомитраљез, а околу њих наоружани стражари из наведених оружаних група, да би,

б) истога дана – 17.10.т.г., у послеподневним часовима заједнички донели одлуку да наредног дана – 18.10.т.г., крене у извиђање и претрес терена комбинована оружана група, састављена од припадника Диверзантске чете, при Диверзантском одреду, из састава ТО Ваљево, оружане групе «Душан Силни» и два мештана као водича, те да се при извршењу тог задатка поведу и користе претходну ноћ, противзаконито затворени и задржани мештани – цивили, као обезбеђење од евентуалних напада хрватских оружаних снага («живи штит») и њихових минских поља, мада су знали да је неке од локација неколико дана раније минирала Инжињеријска јединица из састава 2.ПГМБР, те је потом опт. Димитријевић наредио опт.Дарку Перићу, команданту противдиверзантског одреда ТО Ваљево да припадници противдиверзантске чете из састава његовог одреда, који су иначе тог дана пристигли у Ловас, изврше задатак у садејству са припадницима оружане групе «Душан Силни», док је опт. Љубан Деветак то исто наредио неколицини припадника оружане групе «Душан Силни» и двојици мештана - припадника ТО Ловас, које је одредио да буду водичи, па иако су били свесни и незаконитости и недопуштености таквог наређења и могућих последица његова извршења, у виду тешких душевних и телесних патњи и повреда ових лица, пристали су и на такве последице.

2. Оптуженни Дарко Перић, као резервни капетан I класе, у својству команданта противдиверзантског одреда ТО Ваљево, наредио:

- нечовечно (окрутно) поступање,

према цивилном становништву Ловаса, тако што је претходно, по наређењу опт.М.Димитријевића, дошао из Чаковца у Ловас 17.10.т.г. у послеподневним часовима са Диверзантском четом из састава његовог одреда и истог дана био присутан на састанку код оптужених Димитријевића и Деветака, где му је опт.Димитријевић издао наведено наређење да се цивилно становништво користи као «живи штит» у претресу терена, на начин као што је то напред описано, па иако је био свестан незаконитости и недопуштености издатог наређења и могућих последица извршењем таквог наређења по оштећене у виду наношења тешких душевних и телесних патњи и повреда, али је на њих пристао, након чега је пренео добијено наређење својим потчињеним старешинама - поручницима Радовану Влајковићу и Радисаву Јосиповићу, а када су они и присутни војници изразили своје негодовање и неслагање, одлучно је поновио наредбу која се мора извршити.

3. Оптуженни Радован Влајковић, као резервни поручник, у својству командира Противдиверзантске чете, **оптуженни Радисав Јосиповић**, такође резервни поручник, у својству командира I вода исте чете, а **оптуженни Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић и Зоран Косијер**, као припадници добровољачке оружане групе, самозване «Душан Силни», дана 18.10.1991.године у преподневним часовима у Ловасу, према цивилном становништву предузимали радње:

- нечовечног (окрутног) поступања, и наношења великих душевних и физичких патњи, укључујући и пристајање на наступање повреда телесног интегритета и смртних последица,

на начин што су и то:

Опт.Радован Влајковић и Радисав Јосиповић приступајући реализацији добијеног наређења да се цивилно становништво води као «живи штит» у акцију претреса терена, иако су били свесни незаконитости и недопуштености самог наређења и могућих последица његова извршења у виду тешких душевних и телесних патњи и повреда цивила, али су на то пристали, па су прво:

- дошли са око 50-ак војника из састава Диверзантске чете до дворишта Земљорадничке задруге, где су се непосредно уверили да су неки, од око 70-ак претходну ноћ затворених цивила, чак и тешко повређени, а

- након извођења око 50-ак наведених цивила из дворишта Земљорадничке задруге и формирања колоне, придружили су им се, као део оружане пратње и

оптужени Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер, као и Мија Вукосављевић и Слободан Хрњачки зв.»Сајџија» (оба сада покојна) из састава оружане групе «Душан Силни», којег чињења и наведених последица су и они такође били свесни, па су на њих пристали, те су

- потом сви оптужени заједно са осталим припадницима њихових оружаних састава и два мештанина као водичима (око 50) повели колону од око 50-ак цивила (Маријан Марковић, Томислав Сабљак, Дарко Солаковић, Иван Палијан, Златко Пањик, Славко Кузмић, Иван Сабљак, Мијо Шалај, Иван Краљевић, Петар Бадањак, Златко Божић, Антун Пањик, Марко Видић, Марко Сабљак, Мато Ходак, Иван Цоњар, Славко Штрангаревић, Јосип Туркаљ, Стјепан Пеулић, Станислав Фрањковић, Иван Муjiћ, Златко Тома, Љубо Солаковић, Јосип Герстнер, Мато Краљевић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Милко Кесер, Милан Радмиловић и Марко Филић, Милан Цоњар, Владо Бошњаковић, Петар Палијан, Славко Лукетић, Јосип Антоловић, Драгутин Криzmанић, Жељко Сомборац, Андрија Балић, Томислав Шелебај, Петар Вулета, Ђука Радочај, Павле Шимуновић зв.»Риље», Драго Сабљак, Јосип Острун, Антон Криzmанић, Антун Лекетић, Јосип Лукетић, Драган Сабљак, Влатко Палијан) ка излазу из села према производном погону фабрике «Борово», којом приликом се оружана пратња до изласка из села кретала са стране, а цивили између њих, а после у обрнутном поретку, тј.цивили са стране, а оружана пратња у средини, да би

- у току наведеног кретања, неидентификовани припадник из оружане пратње убио из ватреног оружја (пушке) Бошка Бођанца, једног од вођених цивила, претходне ноћи и јутра тешко претученог и повређеног у дворишту Земљорадничке задруге, који више није могао да се креће, а

- по пристизању до поља детелине, које се налазило са десне стране пута у смеру њиховог кретања, припадници оружане групе «Душан Силни», приступајући реализацији и другог задатка добијеног од неидентификованог налогодавца из састава једне од наведених оружаних група да се цивили искористе не само као «живи штит», него и за разминирање минског поља на парцели под детелином, који задатак су пристали да изврше, иако су били свесни незаконитости и недопуштености таквог задатка, те следствено томе и могућих последица његова извршења у виду наношења великих душевних и физичких патњи и повреда телесног интегритета, па чак и смртног страдања вођених цивила, те пристајући и на такве последице,

- прво, наређују цивилима да са пута скрену у поље детелине које је требало разминирати, а затим држећи се за руке да се најпре крећу по ширини поља, а затим по дужини, и да притом ногама разгрђу детелину лево и десно и да стану када угледају мину, па

- у новонасталој ситуацији, мада свесни незаконитости и недопуштености описаног поступања припадника оружане групе «Душан Силни» и врло извесне могућности наступања забрањених последица по вођене цивиле у виду наношења великих душевних и физичких патњи и повреда телесног интегритета, па чак и смртних исхода, оптужени Радован Влајковић и Радисав Јосиповић пристају да са својим војницима учествују у наставку описане акције, иако је она излазила из оквира наређења које су претходно добили, а тиме и на наступање наведених последица,

- тако што су се у току кретања цивила по пољу детелине, сви из оружане пратње кретали иза и са стране, по њиховој сопственој процени на безбедном одстојању, али, када је један од цивила, Иван Краљевић, претходно тешко претучен и повређен, пао преко једне од постављених мина, дошло је до њеног активирања, након чега је у насталој хаотичној ситуацији један број припадника из оружане пратње на беспомоћне цивиле отворио и пушчану пальбу, па је услед оба ова дејства смртно страдало 18 вођених цивила, и то:

1. Маријан Марковић
2. Томислав Сабљак
3. Дарко Солаковић
4. Иван Палијан
5. Златко Пањик
6. Славко Кузмић
7. Иван Сабљак
8. Мијо Шалај
9. Иван Краљевић
10. Петар Бадањак
11. Златко Божић
12. Антун Пањик
13. Марко Видић
14. Марко Сабљак

15. Мато Ходак
16. Иван Џоњар
17. Славко Штрангаревић
18. Јосип Туркаљ

а, **12** их је задобило тешке и лаке повреде, и то:

Стјепан Пеулић, Станислав Фрањковић, Иван Мујић, Златко Тома, Љубо Солаковић, Јосип Герстнер, Мато Краљевић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Милко Кесер, Милан Радмиловић и Марко Филић,

- с тим да је оптужени **Саша Стојановић**, у циљу реализације примљеног задатка, и након престанка експлозија и пушчане паљбе нечовечно поступао према једном броју цивила који нису били рањени (Ђука Радочај, Томислав Шелебај и Драгутин Кризманић), тако што им је са асфалтног пута и на безбедном растојању, наређивао давањем упутства на који начин да разминирају и преостале неексплодирале мине, иако су ови цивили за такву врсту радњи били потпуно необучени, свестан да таквим чињењем доводи у опасност и живот и телесни интегритет наведених цивила, и да им притом наноси тешке душевне патње, па је пристао и на такве последице.

IV

Оптужени Љубан Деветак, Петроније Стевановић и Александар Николаидис

Оптужени Љубан Деветак, као командант села, а опт.Петроније Стевановић и Александар Николаидис, као припадници добровољачке оружане групе «Душан Силни», у периоду између 10. и 18.10.1991. године у Ловасу, према цивилним лицима хрватске националности предузимали радње:

- повреда телесног интегритета, нечовечног поступања и убиства цивила,

тако што су:

1. Оптужени Љубан Деветак, у ноћи између 17. и 18.10.1991. године, са умишљајем подстрекавао оптужене Петронија Стевановића, Александра Николаидиса и неколико неидентификованих припадника оружане групе «Душан силни» да према већем броју цивилних лица предузимају радње нечовечног поступања и наношења повреда телесног интегритета, што су ови и извршили у дворишту Земљорадничке задруге, тако што је наведене ноћи, у кући Боре Кесера у њиховом присуству, опт.Деветак организовао приказивање аудио-видео снимка са годишњице прославе ХДЗ у Ловасу, говорећи им: «Е сада браћо, видите ко су вам непријатељи», да би сутрадан ујутру, 18.10.1991. године, већина виђених на снимку у присуству опт.Деветака били брутално претучени од стране подстрекаваних и то

најпре у кухињи задруге (Марко Филић, Лука Балић, Берислав Филић), након чега је, у дворишту Задруге опт.Деветак прозивањем издвојио око 20-ак цивила (Марка, Ивицу и Тому Сабљака, Мату Ходака, Милка Кесера, Петра и Николу Бадањка, Јосипа Туркаља, Ђуку Лукетића, Ивана Муjiћa, Ивана Цоњара, Марка Видића, Ивана Палијана, Алојза Криzmанићa, Ивицу Ђаковићa, Ивана Краљевићa, Бошка Бођанца, Марина Мађаревићa, Златка Тому, Ивана Видићa), које су потом подстрекавани припадници оружане групе «Душан Силни» ударали свуда по телу и то: **опт.Александар Николаидис** кундаком пушке, а «Коста», «Аждаја», «Никола», «Марко» и др., као и један неидентификовани припадник Диверзантске чете из ТО Ваљево зв.»Боксер» - песницама, ногама, кабловима, металним шипкама, палицама, хидрауличним цевима, при чему је **опт.Петроније Стевановић** убадао ножем већи број цивила – Ивицу Ђаковићa, Бошка Бођанца, Марина Мађаревићa, Тому Златка, Ивана Видићa и Антона Лукетићa, који је по наредби опт.Љубана Деветака упућеној Антоновом брату Ђуки и добровољцу «Кости», накнадно доведен заједно са оцем Петром, након чега су сва тројица претучени, при нему је по дворишту Задруге и на оближњим зидовима остајао видљив траг крви беспомоћних цивила, да би истом приликом опт.Петроније Стевановић, већ претходно претученом и повређеном Јосипу Туркаљу ножем секao дугу косу, што је и објективно и субјективно представљало озбиљан настрадај на људско достојанство, а цивилу Златку Божићу наредио да од преосталих цивила прикупи сав новац и драгоцености и да му их преда, што је овај и извршио, па су описаним радњама сви оптужени наносили наведеним цивилним лицима тешке душевне и физичке патње и повреде;

2. Оптужени Петроније Стевановић,

- а)** у наведеном периоду, приликом саслушања цивила Ђуре Антоловићa, у просторијама ТО Ловас у кругу Месне заједнице, повређивао телесни интегритет цивила Ђуре Антоловићa, а затим покушао и да га убије, тако што га је приликом саслушања ножем убадао у бутину једне ноге, те потом заједно са још двојицом неидентификованих припадника ТО Ловас одвео до његове куће, где су га убацили у подрум, бацио за њим две бомбе у тај подрум, које су експлодирале, али срећом без последица по живот и здравље оштећеног;
- б)** у исто време, у просторијама ТО Ловас, у Месној заједници, повређивао телесни интегритет цивила Ивана Видићa, ударајући га гуменом палицом по леђима.

3. Оптужени Александар Николаидис, неутврђеног дана у другој половини октобра месеца 1991.године, заједно са још неколико неидентификованих припадника оружане групе «Душан силни», у кући Ивице Франчишковићa, предузимао радње мучења (тортуре) према цивилном лицу Снежани Криzmанић, тако што су је, испитујући, ко се све налази на снимку прославе годишњице ХДЗ-а, он ударао по глави, док су је остали чупали за косу, претили да ће је силовати и великим ножем прелазили преко њеног врата и тела.

4. Оптужени Петроније Стевановић и Александар Николаидис

а) дана 10.10.1991. године, нечовечно поступали према цивилним лицима Љубици Адамовић и Маријани Радочај, претећи им да ће их убити и силовати, изазивајући тиме код њих осећај тешке душевне патње и страха,

б) у периоду од 14. до 18.10.1991. године, учествовали у убиствима неутврђеног броја цивилних лица, описаних у тачки II – 3 г) изреке ове оптужнице, тако што су поједине од ових лица преузимали из импровизованог затвора у подруму Месне заједнице, по наређењу опт. Љубана Деветака и заједно са припадницима оружане групе «Душан силни» («Ајдаја», «Коста» и др.) одвозили са више путничких возила на разне локације где су лишавани живота;

- чиме су, сви оптужени под тачкама II-IV ове прецизиране оптужнице, извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. ст.1. КЗ СРЈ, у саизвршилаштву, у вези чл.22. КЗ СРЈ.

